

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

LETO (año) XLIX št. 1-2

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

januar-september 2003

Katica Cukjati

Cerkev torej odločno zahteva za izseljence kulturno enakopravnost tudi z ozirom na njihovo lastno kulturo. Vendar če hočemo, da ne bo vse ostalo le pri lepih besedah, moramo nujno upoštevati socialni značaj vsake kulture. Saj kultura nikoli ni le delo posameznika, temveč je vedno le plod večje skupnosti in se samo v njej lahko ohranja in pospešuje. Iz tega izvirata dve važni zahtevi za izseljence.

Prva je, da imajo izseljenci naravno pravico do kulturnega stika in kulturne izmenjave z izgubljeno domovino, ki je zibelka njihove narodne kulture, da si tako lažje ohranijo svojo duhovno dediščino, ki so jo prinesli s seboj.

Druga pa je, da imajo izseljenci naravno pravico, da si svojo skupnost organizirajo tako, da bodo v skupni povezavi lažje ohranjali in razvijali svojo duhovno dediščino. Že zgoraj smo poudarili, kako /Cerkveno/ Navodilo priznava pravico, da morajo imeti izseljenci lastna društva, zlasti pa priporoča, da bi imeli skupne domove, v katerih se morejo izseljenci počutiti kot na svojem, kjer morejo gojiti svoje vrednote in svoje darove, kjer se morejo v prostem času razvedriti in najti pomoč in podporo.

Dr. Mirko Gogala

Usoda izseljencev (str. 235)
SKA 1996

DILEMA - DILEMA - DILEMA?

Mnogi izmed nas se spominjamo pokojnega duhovnika in sociologa dr. Ivana Ahčina. Nekateri ga nismo spoznali osebno, vendar pa po njegovih člankih. Njegova razglabljanja na polju družboslovja so bila izredno metodična, prodorna, globoka in jasna.

V mislih imam daljši članek, v katerem je analiziral, kaj imajo organizacije in ustanove pozitivnega in kaj lahko negativnega. Ugotovil je med drugim, kako je mnogokrat neke vrste neravnotežje ali trenje med človekom in organizacijo. Organizacije nimajo smisla same na sebi. Organizacija je smotrna, v kolikor na prvem in zadnjem mestu služi posamezniku. Med pozitivnimi rečmi vključevanja posameznika v različne ustanove in organizacije je dejstvo, da človek lahko marsikaj pridobi. Namesto, da se človek sebično zapre v svoj svet, ima v organizacijskem delu priložnost za izmenjavo mnenj, ki ga lahko obogatijo na različnih področjih, ter večje možnosti za solidarnost, podporo in oporo in ter veselja z ljudmi, ki jih zanima ista stvar.

Negativne posledice pretirane predanosti organizacijam pa lahko povzročijo zapostavljenje in zanemarjenje družinskega življenja, nekritično predanost pravilom in avtoriteti voditeljev organizacije.

V skrajnih primerih pa se organizacija, kot da bi pridobila lastno življenje, slepo oklepa nekaterih pravil, ki morda niso bistveno važna. V praktičnem življenju pa ni vedno lahko razbrati, preceiniti, kaj je bistvenega, kaj manj pomembnega in kaj sploh sekundarnega značaja.

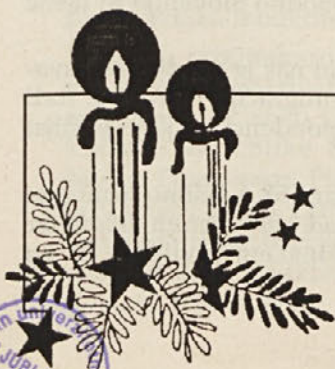
Marsikdaj lahko zaidemo v podzavestno skušnjava, da zamenjamo cilje za metode; to kar je »večnega«, s tem, kar je tesno povezano z zgodovinskim časom. Ustanove in organizacije, ki se ne znajo ali ne morejo prilagati novim časom in potrebam posameznikov, ki jih sestavljajo, so zapisane smrti.

Po še več kot petdesetih letih zdomskega življenja vsaka ustanova in organizacija v naši skupnosti je, upamo, zaslutila, kakšne so spremembe okoliščin ter mišljenja svojih članov. Ne samo sedaj, na pragu 50-letnice delovanja SKA, se nje člani že nekaj let sprašujemo, kako se prilagoditi novim časom, ne da bi ob tem organizacija izgubila svojo identiteto in smisel.

Tako se nam rojevajo nešteta vprašanja, kot n.pr., katere so potrebe in želje naših članov; kaj pričakujejo novi mlajši člani od

Slovenska kulturna akcija,

želi vsem svojim ustvarjalnim članom, sodelavcem, naročnikom, dobrotnikom, bralcem in vsem prijateljem v Argentini, po svetu in v Sloveniji blagoslovljen božič in srečno ter uspešno novo leto 2004.

SKA ... in bodoči. Ali smemo zahtevati od mlajših članov enako intelektualno in estetsko sposobnost ter tako predano požrtvovalno delo, kot je bilo značilno za ustanovitelje in prve ustvarjalne člane SKA. Pri tem presojanju ne smemo pozabiti, da so si slovenski misleci in esteti v Argentini in še marsikje, služili kruh na delovnih mestih, ki sploh niso odgovarjali njihovi visoki kapaciteti. Sestanki pri SKA so bili zanje prave oaze, srečanja na Parnasu. Današnje generacije pa se posvečajo poklicem, za katere so doštudirali in se oblikovali v tej kompetitivni sodobni družbi. Zanje je sodelovanje v katerikoli organizaciji poleg užitka velika žrtev.

Sledijo še druga razmišljanja o tem, kdo sme biti član SKA. Ali je zadostna legitimacija, da je slovenskega porekla, ali pa mora tudi obvladati slovenski jezik. Ali so drugačne zahteve za članstvo

literata kot pa zgodovinarja ali pa umetnika. Na primer, pisatelj, ki bi lahko postal član SKA, ali mora pisati v slovenščini ali se ga povabi v članstvo, če piše v kakem drugem jeziku?

Lahko nadaljujemo v mislih z vprašanjem, če na večerih SKA morajo biti izključno in obvezno vsa predavanja v slovenskem jeziku. Kar se pa tiče člankov v naših publikacijah, je nepremostljiva meja pri dveh ali treh poezijah v kastiljanščini s prevodi v slovenščino. In še..... in še.....

Iščemo odgovore in rešitve. Nihče, pa naj zavzame katerokoli stališče do teh vprašanj, ne more trditi, da je edini lastnik resnice.

Najvažnejše je to, da v medsebojnem dialogu odpremo srce in misli novim klicem oseb - sedanjim in bodočim članom - ker SKA hoče živeti! ■

Jubileji

MARTIN JEVIKAR - DEVETDESETLETNIK

Univerzitetni profesor, znani in priznani slavist Martin Jevnikar je letos slavil svojo 90-letnico. Vsa ta plodovita leta intelektualnega in organizatorskega dela obogatuje vse tri domovine: matično, zamejsko in izseljensko. Martin Jevnikar je skupaj z Jožetom Peterlinom in Vinkom Beličem ustvarjal temelje slovenske povojne kulture v Trstu. Diplomiral je na ljubljanski univerzi v Ljubljani

leta 1939. Kot profesorja in begunca ga je življenjska pot najprej vodila na Primorsko, da je poučeval kot profesor na trgovski akademiji, nato do ravnateljstva na nižji gimnaziji in pozneje univerzitetnega predavatelja v Padovi in Vidmu. Diplomiral je v Rimu. Je literarni zgodovinar, kritik in publicist. Za radio Trst A je dramatisiral 20 biografij slovenskih pesnikov in pisateljev in poslovenil nad 70 radijskih iger. Kot slavist je izdal Primorski slovenski biografski leksikon, pregled zamejske in zdomske literature. Redno je objavljaj svoje prispevke o zamejski in zdonski literaturi v Mladiki. Martin Jevnikar je oseba polna načrtov, vzpodbud, sodelovanja, kjerkoli ga je bilo potrebno, resnega in vztrajnega dela. V svojih stikih z intelektualci in ustvarjalci ne pozna meja. Nemogoče si je predstaviti Trsta brez te dolenske osebnosti, ki tudi vseskozi ohranja prisrčne stike s slovensko emigracijo. Priobčil je vrsto slavističnih člankov v raznih revijah v Argentini, predvsem v Meddobju. Martinu Jevnikarju članu SKA - na katerega smo tako ponosni in radostni ob tem visokem, plodovitem življenjskem jubileju, pošiljamo naše želje, naj ga Bog ohrani še na mnoga leta tako polnega življenja.

DR. JOŽE VELIKONJA - OSEMDESETLETNIK

V Seattlu v ameriški zvezni državi Washington je 17. aprila obhajal 80-letnico dr. Jože Velikonja. Slavljeneec je znan in priznan kot profesor geografije v Seattlu, publicist, plodovit predavatelj in javni delavec. Je sin povojne žrtve komunizma Narteja Velikonje. Študiral je v Ljubljani, Rimu, Montrealu in Chicagu. Po vojni je bil osem let profesor na slovenskem učiteljskem in klasični gimnaziji v Trstu. Za te šole je sestavil šest učbenikov. Od leta 1958 do 1993, ko se je upokojil, je predaval na različnih ameriških univerzah pa tudi v Evropi. Sodeloval je na mnogih svetovnih kongresih. Velik del svojega življenja je posvetil študiju različnih emigracij in seveda nas je tudi obogatil s svojimi razmišljanji o slovenski izseljenski problematiki in o slovenski identiteti, o pojavih integracije in asimilacije. Bil je med ustvarjalci Družbe za slovenske študije v Združenih državah Amerike in stalno sodeloval v tej ustanovi. S profesorjem Radom Lenčkom je v dveh izdajah v angleščini objavil ameriško - slovenski »Kdo je kdo« (1992 in 1995) Kot slovenski kulturni delavec piše v Ameriško domovino in v drugih slovenskih publikacijah. Dragoceni so članki, ki jih je pisal za Svobodno Slovenijo in njene Zbornike.

Ko nas je obiskal v Argentini nas je spodbujal s svojimi izvirnimi pogledi na emigracijo, kar se je tudi razodevalo v številni korespondenci, ki jo je pošiljal SKA.

Ob tem lepem jubileju mu člani SKA želimo še mnogo zdravih let, veliko veselja nad opravljenim delom ter še veliko uspehov v družinskem življenju in na znanstvenem področju. ■

Knjige

KNJIGE DR. KOMARJA V SLOVENIJI

V Sloveniji v zbirki Sidro je Družina izdala četrto Komarjevo knjigo (v Sloveniji) pod naslovom »Iz dolge vigiliije.«

Komar, ki je vsa leta komunističnega obdobja in še v demokraciji bil v Sloveniji zmolčan, je doživel prvo priznanje v že demokratični domovini, ko so pri zbirki Claritas, študentska založba leta 1999 ponatisnili knjigo *Pot iz mrtvila* (SKA 1965). Pri zbirki Sidro (založba Družina) so leta 2000 izdali knjigo *Razmišljanja ob razgovorih*, ki vsebuje zbirko Komarjevih prispevkov, objavljenih v Meddobju, Svobodni Sloveniji in drugih publikacijah v emigraciji.

Tretjo knjigo je izdala zbirka Claritas in sicer zbirko razprav, ki so bile prevedene iz španščine *Red in misterij* (Orden y misterio).

V tej zaenkrat zadnji četrti knjigi *Iz dolge vigiliije* mislec išče zadnjo dosegljivost v ključnih vprašanjih o človeku in svetu. Avtor v prvem delu analizira problematiko svobode in skladnost človeka z božjim redom.

V drugem delu knjige nam filozof Komar predstavi podobe oseb iz slovenske polpretekle zgodovine, ki so v skrajno nevarnih časih izpostavili svoje življenje iz prepričanja (npr. Ernest Tomec, Lambert Ehrlich, Janko Kralj). Tretji del knjige nas pa seznani s spisi, ki so nastali ob razmišljanju na slovensko diasporo.

RAZSTAVA ARH. JOŽETA PLEČNIKA V BARILOCHAH

V pričetku leta so v Bariloachah odprli razstavo slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika (1872-1957). Razstavo o Plečnikovih delih je predstavilo Slovensko planinsko društvo v dvorani Chonek v Centro Civico.

Arh. Andrej Duh je prevzel vodstvo in dokončno tehnično izvedbo predstavitve vsega razpoložljivega grafičnega materiala o Plečnikovih delih. Arh. Andrej Duh je s sodelovanjem Klavdije Kambič in Anice Arnšek-Magister napravili primeren izbor, določil velikost in razporeditev slik na panojih, dodal dvojezične napise, izdelal plakate in program. Omembe vredna so tudi vsa prizadevanja Zalke Arnšek, ki jim je v Sloveniji priskočila na pomoč s posredovanjem pred raznimi ustanovami in celo pri zbiranju materiala. Na dan odprtja razstave se je publika soočila z življenjem in delom najboljšega slovenskega predstavnika moderne arhitekture.

Važnost, originalnost in pomembnost Plečnikovih del so začeli odkrivati šele v zadnjih desetletjih. Ta razstava se je lahko vršila s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in s sodelovanjem Museo Patagónico. Plečnikove stvaritve se raztezajo od Dunaja preko Ljubljane do Prage. Plečnik ni bil samo iztopajoča osebnost kot arhitekt, temveč tudi kot urbanist. Mesto Ljubljana med obema vojnoma nosi jasen in izvirni pečat Plečnikovega stila. Plečnikova

SIMČIČEVA KNJIGA O SLOMŠKU

Zorko Simčič je pred kratkim izdal v založbi Družina novo knjigo *Človek za vse čase*. Knjižica govori o Antonu Martinu Slomšku. V tej publikaciji se avtor približa Slomšku in analizira precej nepoznane vidike njegovega značaja. V svetniškem kandidatu odkriva blage a istočasno stroge in jasne poteze. Publikacija nam predstavi nov prispevek k boljšemu poznanju slovenskega blaženega.

DARKO ŠUŠTERŠIČ

KNJIGA O ARHITEKTURI V JEZUITSKIH REDUKCIJAH

Naš ustvarjalni član likovnega odseka univ. prof. dr. Darko Šušteršič je izdal že pred leti v španščini zanimivo knjigo *TEMPLOS JESUITICOS-GUARANIES*. O knjigi dosedaj še nismo govorili. Darko Šušteršič je umetnostni zgodovinar in univerzitetni redni profesor za umetnostno zgodovino na državni buenosaireski univerzi. Imel je že predavanja pri SKA. Posvetil je veliko časa študiju severno evropskih renesančnih slikarjev. V zadnjih letih pa se je posvetil študiju jezuitskih misijonov v Argentini, Braziliji in Paragvaju. Svoja nova in natančna odkritja in dognanja je predstavil bralcem v tej znanstveni in izčrpni knjigi, v kateri nam približa redukcijsko arhitekturo. V tej knjigi opisuje razvoj arhitekture pri cerkvah v jezuitskih misijonih, medsebojni vpliv med evropskim in indijanskim načinom graditve, piše tudi o okrasih, oltarjih, frisih in kupolah. Na koncu knjige so dostavljene bogate opombe in viri. Knjiga je ilustrirana s 60 strani fotografij, ki jih je posnel sam Šušteršič. Seveda avtor opisuje tudi zgodovinsko ozadje v tem obdobju in o tragičnem koncu jezuitskih misijonov. ■

dela so raznolika: cerkve in dvorišča, prenovitev gradov, osebne hiše; načrtoval je parke, hodnike, notranjosti, itd. Zamislil si je tudi vrsto ornamentalnih del, pohištvo, cerkvene posode in opremo.

V okviru SKA pa se je ponovila v Buenos Airesu predstavitev bariloške razstave Plečnikovih del...

 arch. Jože Plečnik - Projekt slovenskega parlamenta - Ljubljana 1947	RAZSTAVA ARHITEKT JOŽE PLEČNIK 1872-1957
Razstavo so omogočili: Založba Rokus - Ljubljana - Slovenija I. D. Slovenija v Svetu - Slovenija Ministrstvo za Kulturo - Republika Slovenija Posebno se zahvaljujemo za posojilo knjig: arch. Martinu Jermanu, ge. Lučki K. Jerman in g. Božu Eiletzu. Razstavo so pripravili: arch. Andrej Duh, prof. Anica Arnšek-Magister, lic. Klavdija Kambič	
 SLOVENSKA KULTURNA AGENCIJA s sodelovanjem Planinskega društva v Bariloach 	

Utrinki iz Slovenije

GORŠE - razstave v Sloveniji

Meseca decembra lanskega leta je bila v prostorih Nove revije razstava *Goršetovega križevega pota*. Niko Grafenauer je podal uvodne besede. Da je lahko prišlo do te razstave, je bilo potrebno sodelovanje restavratorskega centra pri Arhivu RS. Risbe je naredil Gorše leta 1954 na prošnjo Lada Lenčka CM za ilustracije ene izmed prvih knjig SKA in sicer Križev pot prosečih, čigar avtor je misijonar Vladimir Kos. Ta upodobitev križevega pota je služila v novi cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu. Pozneje je bil ta križev pot nameščen v cerkvi v Bariločah. Ker je bil ta Goršetov križev pot narejen le za ilustracije, je počasi zaradi klimatičnih okoliščin začel razpadati. Po zaslugi Zalke Arnšek, ki je opozorila na nevarnost poškodbe tega umetniškega opusa, so ga poslali v Slovenijo. Sedaj je v lasti raziskovalnega instituta Studia Slovenica, ki ohranja še mnogo drugih Goršetovih risb in plastik.

Gorše izhaja iz Meštrovičeve akademije. Živel je v Trstu in Gorici. Imel je zasebno kiparsko šolo in je bil tudi soustanovitelj revije *Umetnost*. Po vojni se je preselil v Trst in nato v ZDA, v Rim in nazadnje na Koroško, kjer je leta 1986 umrl. Njegova razstava v Kostanjevici še pod komunističnem režimom je bila zadnji trenutek prepovedana, šele leta 1987, že po njegovi smrti, so pripravili retrospektivno razstavo v Moderni galeriji. V Kostanjevici na Krki v galeriji Božidarja Jakca pa imajo že od leta 1992 stalno zbirko njegovih del.

Gorše je obvladal kamen, les, mavec, glino, keramiko, bron idr. Bil je odličen risar, ilustrator in grafik; ustvarjal je spomeniško, nagrobno in intimno likovnost. Bil je nedvomno eden največjih umetnikov slovenskega prostora v dvajsetem stoletju.

CARMINA SLOVENICA V VATIKANU

Proti koncu lanskega leta je v Rimu in Vatikanu gostoval koncertni zbor Carmina Slovenica. Odzval se je vabilu mednarodne organizacije Ženske v glasbi – Fundacija Adkins Chiti, ki je članica mednarodnega sveta za glasbo pri organizaciji UNESCO. Ta odličen zbor ga vodi Karmina Šilec. Zbor je pel v baziliki sv. Petra v Vatikanu na mednarodnem simpoziju, posvečenemu sv. Brigiti Švedski v Rimu. Zbor je izvedel moderni projekt *Musica inaudita*. Zborovodkinja je zbrala kot repertoar neznane skladbe redovnic od IX. do XVIII. stoletja. Te skladbe so bile zamolčane, vendar so se nekatere ohranile v obliki rokopisov v arhivih.

Zbor je pel tudi na slovesnem obisku švedske princeze Victorie. Nato pa so nastopili v Palazzo della Cancelleria z izvedbo samostojnega koncerta.

Karmina Šilec se je udeležila ob tej priložnosti simpozija, ki je obravnaval temo Neslišana sakralna glasba – glasba nun.

Zbor Carmina Slovenica je v zadnjih letih pridobil prve nagrade na tekmovanjih v Združenih državah Amerike, Kanadi, Veliki Britaniji, Belgiji, Švici,

Finlandiji in Danskem. Karmina Šilec pa je prejela Prešernovo nagrado. Zbor je bil lani izbran za predstavnika Republike Slovenije v Evropski federaciji zborov Zveze

RESTAVRACIJA FRESK V LJUBLJANSKI STOLNICI

V letih 1703 do 1706 je lombardski umetnik Giulio Guaglia, najboljši baročni slikar v Sloveniji, obogatil cerkveni obok novozgrajene ljubljanske stolnice s čudovitimi freskami. Površina teh fresk zaobsega kakih 550 kvadratnih metrov, ker vključuje freske obeh stranskih kapel in oltarni prostor. Letos se je Restavracijski center pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije lotil zahtevnega dela restavracije teh fresk. Za to delo je Zavod sestavil posebno komisijo, katero sestavljajo tudi tuji strokovnjaki. Ta restavracija bo stala skoraj pol milijona dolarjev. Stroške bosta krili ministrstvo za kulturo in ljubljanska škofija. Restavracijska dela bodo končana leta 2006, to je natanko 300 let po posvetitvi stolnice.

Druge Quaglijeve freske so še v Semeniški knjižnici, na Komnu na Krasu, v grajski kapeli v Puštalu pri Škofji Loki in drugod.

TONE KUNTNER - SREČANJE S PESNIKOM IN IGRALCEM

Konec meseca maja v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma je bilo srečanje s pesnikom in igralcem Tonetom Kuntnerjem. V naši skupnosti in prav posebno pri SKA še vedno imamo v spominu njegove zanimive in razveseljive obiske, še prav posebno zadnjega, ko je uspešno vodil tečaj za režiserje.

Kuntner je maja izpolnil 60 let in ob tej priložnosti so mu posvetili celovečerni program. Predstavili so dokumentarni film Milana Ljubiča z naslovom *Tone Kuntner, igralec in pesnik, moje pesmi*. Videokaseta o Kuntnerju je izšla kot dvojček, skupaj s spremljajočo knjigo, ki predstavlja nekatere pesnikove stvaritve.

V RIBNICI RAZSTAVA PODOBE 80/90

V Galeriji Miklova hiša v Ribnici so proti koncu avgusta odprli razstavo *Podobe 80/90*. To je izbor ribniške likovne zbirke III. Na ogled so bila dela Emerika Bernarda, Bojana Gorenca, Andraža Šalamuna, Hermana Gvardjančiča, Sergeja Kapusa, Lojzeta Logarja, Jožeta Slaka Djoke in Tuga Šušnika.

V tej ribniški galeriji lastno zbirko umetniških del oblikujejo vzporedno s svojim razstavnim programom. Zbirko širijo z organiziranjem likovnih kolonij in nakupi. Do sedaj imajo 350 umetniških del. Ribniška zbirka je posvečena slikarstvu, kiparstvu, grafiki, risbi in fotografiji. Vodstvo galerije si želi predstaviti predvsem abstraktne slikarske sisteme, jezik estetike v postmodernizmu.

Prva predstavitev del v Galeriji Miklova hiša je bila posvečena leta 2001 slovenskemu kiparstvu na prehodu iz 80. v 90. leta, leta 2002 pa je bila tovrstna razstava posvečena slikarstvu istega obdobja.

TRETJA SLOVENSKA UNIVERZA

Slovenski parlament je izglasoval odlok o ustanovitvi tretje slovenske univerze in to je na Primorskem. Do te odločitve je prišlo po precej kritični debati. Vlada je namesto rektorja imenovala vršilca dolžnosti rektorja univerze nekdanjo šolsko ministrico Lucijo Čok. Upravni odbor je bil ustanovljen po treh mesecih po odloku.

Upravni odbor in začasni senat morata sprejeti statut univerze in na tej podlagi morajo biti sestavljeni drugi organi univerze in članic. Do sedaj jih je sedem: Fakulteta za humanistične študije Koper, Pedagoška fakulteta Koper, Fakulteta za menedžment Koper, Turistična visoka šola za turizem Portorož, Visoka šola za zdravstvo Izola, Znanstvenoraziskovalno središče Koper in Primorski inštitut za naravoslovne in tehnične vede Koper.

V PIRANU DRUGI GLASBENI TARTINI FESTIVAL

Med 17. in 29. avgustom je potekal v Piranu drugi glasbeni Tartini festival. Zvrstilo se je kar pet koncertov. Nastopili so v minoritskem samostanu, galeriji Hermana Pečariča, Tartinejevi hiši in galeriji Gasspar. Festival je bil posvečen violinskemu virtuožu in skladatelju Tartiniju. Večina izbranih del je iz njegovega opusa, sestavljajo ga pa tudi dela drugih klasičnih mojstrov klasične glasbe ter sodobnih slovenskih skladateljev.

Na tem festivalu so med drugimi nastopili: Tartini Festival Ensemble, kitarist Saša Dejanovič, violinist Lukas David, pianistka Anja David, Duo Braslavsky – Findlay, kvartet Flute & Strings (s flavtistko Jasno Nadles, violinistom Chrisom Georgeom, violinistko Juliet Jopling in violencelistom Milanom Vrsajkovom). Festival je bil zelo obiskan in uspešen. Pobudniki in koordinatorji tega piranskega festivala sta bila Jasna Nadles in Milan Vrsajkov, izvedbo pa so omogočili občina Piran, veleposlaništvo ZDA, Študentovska organizacija univerzev Mariboru in nekateri drugi.

FILMSKE NAGRADE

Na podlagi teksta knjige Draga Jančarja »Zvenenje v glavi« je Andrej Košaka posnel film. Na tretjem mednarodnem festivalu v Nemčiji je bil film nagrajen kot najboljša uporaba kamere, za najboljšo montažo in s posebno omembo žirije. Ta film je bil tudi kandidat za nominacijo za oskarja.

PRVI ZVEZEK IZBRANIH DEL PRIMOŽA TRUBARJA

Izdajatelj Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar in založba Rokus sta izdala prvi zvezek zbranih del Trubarja s Katekizmom in Abecednikom. Na ta način sta končno začela predstaviti širši publiki Trubarjeva dela in podati znanstvena prizadevanja za razumevanje dela utemeljitelja slovenskega jezika. Nameravajo objaviti 12 zvezkov. Uredništvo je prevzel Igor Grdina. Celotna zbirka vključuje tud Trubarjevo monografijo in njegova pisma. Zbirka naj bi bila končana leta 2008 ob 500 letnici Trubarjevega rojstva. Izšla je v nakladi 1000 izvodov. ■

Obiske iz Slovenije

V pričetku tega leta je slovensko skupnost v Argentini obiskal znani oktet Deseti brat iz Črnuč pod vodstvom Jožeta Koresa. Oktet Deseti brat je priznan v slovenskem glasbenem svetu kot eden izmed najbolj kvalitetnih. Nastal je leta 1980, leta 1997 pa je prevzel umetniško vodstvo Jože Kores, ki je operni pevec in pevski pedagog. Oktet Deseti brat je že imel uspešne nastope v Evropi, ZDA in Avstraliji. O uspehih njihovega izvajanja priča kar šest kaset in štiri zgoščenke. Letos je najprej predstavil svoj pester program v Čilu, nato pa je pričel turnejo po Argentini in sicer najprej v Bariločah. Glasbena višina je odlična, še prav posebno pa je bil zanimiv repertoar, s katerim so nastopili. Na nastopih se je vrstil program v treh delih: najprej so zapeli na splošno poznane popularne slovenske pesmi; v drugem delu pet harmonizacij Marka Bajuka, emigrantskega glasbenika in v tretjem delu sakralne pesmi. Oktet Deseti brat je imel nastope tudi v Slovenski vasi, Mendozi, Carapachayu in še kje druge. Povsod so želi gostoljubnost in priznanje naših rojakov. ■

IZ DNA

*Iz dna duše, moj Bog, kličem Te!
Telo mi je padlo med plamene,
kričim iz žareče žerjave,
moj Bog!*

*V dnu mojem so vode usahnile-
kje topim naj strasti razpaljene,
moj Bog ?*

*Ko si umiral ob tresku Golgate,
si mislil kaj na moje sle,
moj Bog ?*

*K tebi vijem roke sklenjene,
v trpljenju duše mučene:
težke krvi odreši me,
moj Bog !*

Dr. Tine Debeljak
Slovenska religiozna lirika, 1928

Kulturni večeri

KONCERT V SLOVENSKI HIŠI

Proti koncu lanskega leta je bil pod odkriljem SKA prirejen odličen koncert v Slovenski hiši pod naslovom **Nočne pesmi**. Program koncerta je bil sestavljen iz komornih in opernih del, solističnih, v duetu in tercetu. Na tem pesniškem večeru so nastopali Ani Rode, Cvetka Kopač in Luka Debevec v spremljavi pianista Enriqueja Morera. Večer je bil nad vse uspešen in izvajalci so želi navdušene aplavze. K temu je poleg odlične interpretacije prispevalo estetsko pripravljen oder, izbrana cvetlična dekoracija, primerna razsvetljava in ozvočenje. Izvajanja niso zasvojila samo Slovence, temveč tudi mnogo argentinskih obiskovalcev tega izrednega večera. Sopranistka Ani Rode in tenor Luka Debevec sta ponovno potrdila kakovost njunega glasu in nastopa. Sopranistka Cvetka Kopač čeprav že poznana, pa je bila pravo presenečenje.

ARH. JURE VOMBERGAR PREDSTAVI KNJIGO LETO BREZ SONCA

Meseca aprila je arh. Jure Vombergar predstavil na prvem letošnjem večeru SKA Kremžarjevo knjigo **Leto brez sonca**. Številno obiskani večer je pričal o zanimanju, ki ga med slovensko publiko vzbujati tako avtor knjige kot nje predstavitelj. Predstavitev ni bila klasična, temveč se je arh. Vombergar ustavil ob določenih dogodkih ali stavkih z globoko življenjsko sestavino in ob teh razvil originalne misli in zaključke. Po predstavitvi je na različna vprašanja odgovarjal sam avtor Kremžar ter avtografiral kupljene knjige.

ČETRTE KULTURNI VEČER NA »TRUBARJEVINI«

Pesnik Tone Kuntner in občina Velike Lašče sta pripravila četrti kulturni večer pod naslovom »Na Trubarjevini na čast domovini«. Soba, spremenjena v dvorano, je bila napolnjena s publiko. Povabljeni pisatelj Rudi Šeligo je prebral nekaj odlomkov svojega zadnjega romana **Izgubljeni sveženj**. Po predavanju so ljudje postavili različna vprašanja in podali komentarje o sodobni Sloveniji. Pisatelj Šeligo je poudaril pomanjkanje slovenskega narodnega kulturnega programa, ki bi ohranjal in razvijal slovensko kulturno, ter potrebo, da bi slovenskemu umetniku zagotovili možnost ustvarjanja na slovenskem ozemlju. Ta nujnost po kulturnem narodnem programu postaja čezdalje večja ob vstopu Slovenije v Evropsko zvezo. Šeligo je tudi omenil, da brez jasnega in konkretna načrta na kulturnem področju je nemogoče upati na kako podporo iz sklada za kulturo, ki ga dodeli Evropska zveza svojim članicam. ■

Kronika

MRAKOVA HIMNIČNA TRAGEDIJA

Mendoški Slovenci so za veliki teden pripravili Mrakovo himnično tragedijo **Proces** pod vodstvom Davorina Hirscheggerja. Nastopili so samo mladi igralci. Mrakove biblične podobe so na nastopu nadomeščale dele pasijona, prav zato so bile tako primerne za veliki teden. Nekatera besedila je režiser priredil. Besedila so zelo zahtevna in na splošno so bila dobro in občuteno izražena.

ZBORNIK OB 50 - LETNICI SLOVENSKE VASI

Ob tem pomembnem jubileju je Društvo Slovenska vas izdalo decembra lanskega leta zbornik, ki nam prikaže pol stoletja življenja Slovencev v tem slovenskem naselju. Ob pričetku knjige je seznam sodelavcev tega zbornika, a nedvomno je še mnogo neimenovanih, ki so prispevali material, misli in sodelovanje. Obširna in natančna kronika zaobsega vsa področja verskega, kulturnega, športnega, socialnega delovanja in seveda zgodovino nastanka Slovenske vasi in nje napredek. Izstopa podoba msgr. Janeza Hladnika, ki ima toliko zaslug za ustanovitev te vasi in katerega delegat dr. Jure Rode pravično oceni v knjigi kot zgled dobrega človeka, zvestega duhovnika in zavednega Slovenca. Prav tako je poudarjena vloga slovenskih lazaristov, ki so tesno povezani z delom in življenjem Slovenske vasi. Zbornik potanko registrira imena vseh sovaščanov, ki so sodelovali v organizacijah in ustanovah in je ilustriran z bogatimi in številnimi slikami.

Lado Lenček in Lanuščani so ustanovili tudi misijonsko tiskarno Baraga, ki je prva leta delovala v mestu, pozneje pa se je preselila v Slovensko vas. Ta tiskarna je od vsega začetka tiskala vse izdaje Slovenske kulturne akcije, knjige in Glas.

FOLKLORNA SKUPINA LOS CHAÑARES JE PRAZNOVALA NOVO OBLETNICO

V Slovenskem domu v Mendozi je meseca junija ob številni in navdušeni slovenski in argentinski publiki folklorna skupina Los Chañares praznovala svojo 7. obletnico življenja. Na velikem platnu na steni so najprej prikazali slike petih bratov in bratrancev Bajda, ko so bili še otroci. Na isti način so prikazali slike iz koncertov v Argentini, Združenih državah Amerike, Italiji, Sloveniji in Franciji. Nastopili so v gavčevskih oblekah in zapeli osemnajst argentinskih folklornih pesmi. Pri tem koncertu so zadoneli akordi kitare, piščali in bomba.

V drugem delu pa so zaigrali nekaj slovenskih ljudskih skladb ob spremljavi harmonike in kitare. Ime pevsko-instrumentalne skupine »Los chañares« so povzeli por drevesu, ki je značilen za mendoško floro. Oder je bil okusno in folklornim navdihom primerno okrašen. Izvajalci so želi navdušene in burne aplavze tamkajšnje publike. ■

Argentinska prisotnost u Sloveniji

Razno

TRŽAŠKI UMETNIK V ARGENTINI

Centro Editor de America Latina nam prikaže v zbirki Pintores Argentinos del siglo XX, naši skupnosti nepoznanega umetnika Sergio Sergiija (s pravim priimkom Hočevar). Rodil se je leta 1896 v Trstu, umrl pa je v Mendozi leta 1973. Ljubezen do likovne umetnosti mu jo je posredovala mati. Študiral je na Dunaju na grafičnem inštitutu. Vrnil se je v Trst, v prvi svetovni vojni se je boril na soški fronti. Sodeloval je na razstavah v Rio de Janeiru, Milanu in Florenci. Leta 1927 je emigriral v Argentino. Živel je v Buenos Airesu, nato se je naselil v Santa Fe. Tam je stopil v stik z mnogimi umetniki. Leta 1943 se je preselil v Mendozo in postal profesor na Universidad de Cuyo. Pozneje je bil imenovan za poddirektorja šole za plastično umetnost. Sergio Sergi je bil profesor likovne umetnosti, sodeloval je na mnogih narodnih in mednarodnih razstavah, poleg platen je zapustil nad 90 lesorezov, ki so višek njegove umetniške stvaritve.

Oba njegova sinova sta tudi posvetila svoje življenje umetnosti. Najmlajši Sergio Hočevar je risal akte, pozneje pa slike z oniričnem poudarkom; najstarejši Fernando Hočevar se pa zanima za umetnost na računalniku in sodi med najboljše v tej stroki. Dobil je vrsto nagrad v Argentini, New Yorku in Tokiu

BARKA BREZ RIBIČA V SLOVENSKI HIŠI IN MENDOZI

Barka brez ribiča v režiji Martina Sušnika je bila najprej postavljena na oder v Slovenski vasi v Lanusu, sledila pa je proti koncu leta ponovitev igre v veliki dvorani Slovenske hiše, nato je pa meseca aprila bila postavljena na mendoški oder. Ta igra je po tematiki ena izmed najbolj globokih in sodobnih, ki so do sedaj bile predstavljene naši publiki. Kot povsod je predstava tudi v Mendozi žela priznanja in aplavze. V Mendozi je Božidar Bajuk predstavil igro in igralce. Mladi režiser je odlično postavil na deske to Casonovo dramo in izbral primerne igralce za vsako vlogo in kar ni drugotnega pomena, izgovorjava slovenščine je bila jasna in dobro naglašena. Mendoški Slovenci so bili izredno veseli tega kulturnega obiska, ki povezuje slovenske Argentine v različnih pokrajinah. ■

PREVAJALCI

Ivan Grafenauer je doživeto predstavil umetnost prevajanja, ki jo tvorijo predvsem sožitje s prevajanim avtorjem, poznavanje njegove biografije ter seveda lastna tankočutnost in smisel za poezijo. "Prevajalstvo je svoj svet, saj se tuji pesnik tako oglasi v domačem jeziku. Ko te zajame poezija nekoga, se temu predaš. To je resnica prevoda," je orisal svoj odnos do prevajanja.

BORGESOVE KNJIGE V SLOVENŠČINI

Cankarjeva založba se je že pred dvema letoma lotila ambicioznega projekta izdaje Borgesovih izbranih del. Urednik Andrej Blatnik je ob predstavitvi tretjega in zadnjega svežnja Borgesovih spisov dejal, da se mu je v pričetku Borges zdel preveč utopičen, a vendar kot tako pomemben argentinski avtor, je bil prevod njegovih del važen. Ob tej publikaciji so izdali najizrazitejšo Borgesovo prozo in poezijo. Nekateri teksti so bili ponovno prevedeni, ker prejšnji prevodi niso bili najbolj točni. Devetim prevedenim zvezkom so dodali še desetega, ki v začetku ni bil predviden, in sicer o Borgesu. Ta del sestavlja Poskus avtobiografije v prevodu Tadeje Krečič Scholten, ki se močno naslanja na pogovore, ki jih je imel argentinski pisatelj z raznimi osebami. Temu delu o Borgesu so dodali še dva izvirna eseja Branke Kalenič Ramšak o Borgesovem življenju in Jasmine Markič o Borgesu pri Slovencih. Deseto knjigo pa zaključí seznam slovenskih študijev o Borgesu in kronološki seznam prevodov Borgesovih spisov v slovenščino.

UMETNIŠKA PRISOTNOST ASTOR PIAZZOLE V LJUBLJANI

3. julija letos se je vršil v cerkvi sv. Florijana v Ljubljani koncert posvečen temu znanemu argentinskemu glasbeniku. Ta koncert je bil del programa festivala Poletje v stari Ljubljani. V sklopu tega festivala je bilo mogoče uživati v cerkvi sv. Jakoba koncert duhovne evropske srednjeveške glasbe, in tudi nekatere renesančne pesnitve. Originalni ritem melodij Piazzole ima vedno več uspeha na koncertnih odrih po svetu. Njegove pesmi je poustvaril v duo harmonikaš Aleksander Ipavec in pianistka Paola Chiabudini. Med koncertom je dramska igralka Lučka Počkaj prebrala nekaj pesmi Jorgeja L. Borgesa.

Harmonikaš Aleksander Ipavec je diplomiral na konzervatoriju v Castelfrancu v Venetu. Paola Chiabudini pa v šoli Glasbene matice v Špetru (Benečija) poučuje klavir; diplomirala pa je v Udinah. Ta duo je že izdal zgoščenko Poklon Piazzoli.

MERCEDES SOSA JE NASTOPILA V SLOVENIJI

Argentinska pevka MERCEDES SOSA je v svoji zadnji turneji po Evropi obiskala tudi Slovenijo. Tam je imela tri koncerte: na festivalu Lent v Mariboru, na ljubljanskem jazz festivalu in ob državnem prazniku v Novi Gorici. Tukumančanka Mercedes Sosa je pričela svojo turnejo na Dunaju, nato je prišla v Slovenijo in nadaljevala svoja izvajanja v Italiji, Izraelu in Turčiji. Argentinska pevka se že 40 let posveča glasbi, izdala je že več kot 30 samostojnih plošč in za svoje delo je prejela številne nagrade; imenovali so jo tudi za ambasadorico UNICEFa.

Kot vedno je tudi tokrat žela veliko uspehov ob kvalitetnem petju. ■

Dejavnost naših članov izven okvira SKA

GLASBENA UMETNOST

PEVSKO INSTRUMENTALNI NASTOP NA PRISTAVI

22. novembra, na god zavetnice glasbe sv. Cecilije, so pripravili na Pristavi v Castelarju **pevsko - instrumentalni večer**. Naša članica **Anka Savelli Gaser** je sprožila idejo o srečanju vseh tistih otrok, ki so navdušeni nad glasbo. Zakaj poročamo o tem nastopu, ko vendar tisti, ki so nastopali, so bili otroci slovenske šole v Castelarju? Ta pobuda ima še prav poseben pomen, ker Anka Savelli Gaser razume, da se že od mladih let rodijo zanimanja, ki bodo morda usodno odločala bodočnost teh otrok. Znastveniki in umetniki ne nastanejo čez noč.

Najprej je bil na programu nastop zbora Zarja mladosti pod vodstvom prof. Marjane Jelenc. Sledili so samostojni instrumentalni nastopi. Mavrica izvajanj se je razprostirala od slovenskih klasikov preko Mozarta do južnoameriških skladateljev.

KONCERT SAKRALNE GLASBE V SLOVENIJI

Dva izmed naših ustvarjalnih članov sta bila v Sloveniji na pevski turneji sakralne glasbe - **Ani Rode** in **Luka Debevec**. Nastopila sta v raznih cerkvah in ustanovah. Pela sta posamično in v duetih. Bas Luka Debevec je pa tudi sodeloval v Slovenski filharmoniji pri koncertu ob 35-letnici delovanja glasbenega društva - pevskega zbora Consortium musicum pod vodstvom Mirka Cudermana. Na programu je bil Bachov Pasijon po Janezu ...

NOVI USPEHI BERNARDE FINK INZKO

Nemogoče je slediti vsem uspehom, ki jih žanje mednarodno priznana sopranistka **Bernarda Fink - Inzko**. Naj omenimo zadnjega. Na Koroškem se je otvoril glasbeni festival Koroško poletje, ki je trajal do konca avgusta. Med povabljenimi gosti je tudi Bernarda Fink-Inzko. V nedeljo 3. avgusta je v Osojah ganila publiko s petjem Dvoržakove Biblične pesmi, štirih Resnih spevov Johanna Brahmsa in Schumannovega cikla Frauenliebe und - leben. Ta ciklus je sopranistka posnela za zgoščenko, ki je nadvse uspešna. Uspeh pa je pripisati dejstvu, da je verjetno Bernarda Fink kvalificirana kot najboljša izvajalka teh samospevov po vsem svetu.

LIKOVNA UMETNOST

LIKOVNA RAZSTAVA V BARILOCHAH

V Salon Cultural de Usos Múltiples (SCUM) v San Carlosu de Bariloche so v pričetku letošnjega leta razstavljale kar tri naše mlade likovne umetnice. **Cecilija Grbec**, **Karla Skvarča** in **Irena Žužek**. Razstavile so okoli devetdeset slik. Irena Žužek je razstavila svoje pretežno abstraktne slike, medtem ko pa sta ostali dve umetnici posredovali bolj figurativen stil. Zaradi posebnosti tega razstavišča, ki ima tri steklene stene, so ob sončnem zahodu barve na platnih pridobivale posebne barve in čar. Tematika slik je bila raznolika in razporejena po skupinah: ulice, rastline, pokrajine, ljudje, cvetlice in abstrakcije.

Umetnice je predstavila bariloška slikarka **Mirina Zupančič - Rodriguez**.

Razstava je bila zelo obiskana ne le s strani Slovencev in domačinov, ampak tudi turistov. Slikarke so imele intervju po radiu in so bile deležne pozornosti krajevne televizije.

Po tej uspešni predstavitvi svojih umetniških del v Barilochah so umetnice prestavile razstavo v Villa La Angostura. To razstavo sta počastila s svojim obiskom guvernerjeva soproga in krajevni župan. ■

POROČILO

O IZIDU RAZPISA ZA NOVO ZUNANJO OPREMO REVIEJE MEDDOBJE

Na razpis se je prijavilo pet grafičnih oblikovalcev, vsak z dvema vzorcema. Ocenje-

valna žirija, katero so sestavljali arh. Marjan Eiletz, arh. Jure Vombergar in dr. Katica Cukjati je prisodila prvo nagrado (U\$A 100) **Andiju HROVATU**, drugo nagrado (U\$A 50) pa **Ireni ŽUŽEK**.

Nagrajeni deli, ostalih osem osnutkov pa tudi druge grafične kreacije pripravljenih oblikovalcev so bile predstavljene na skupinski razstavi na enem od kulturnih večerov SKA v letošnji sezoni.

Jure Vombergar

CORREO ARGENTINO Y SUS CORR. CENTRAL	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana. Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. Urejuje ga odbor, pod koordinacijo tajništva. Glavni urednik: Katica Cukjati. Director: la Comisión directiva bajo la coordinación del secretario. Tisk / impreso en: Editorial Bóruga del Centro Misional Bóruga, Colón 2544, (1826) Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina. Izhajanje GLASA SKA denarno podpira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.